

Polititzar l'economia

JORDI GARCIA-PETIT

AVUI, 19/11/10

La present aportació a Diàleg mira de contradir la tesi d'un professor d'una reconeguda escola superior de formació de líders empresarials del país que, no fa gaire, en plena crisi econòmica, va sortir amb un article titulat *Ens cal despolititzar l'economia*, publicat en un setmanari salmó. L'article es podia deixar córrer sense gran pena, si no fos perquè conté una afirmació central: “La política ha segrestat l'economia i la polititza”, que està molt estesa i que sembla majoritàriament compartida per legions d'economistes que no van ensumar la crisi –i, si la van pressentir, van callar–, per redactors dels mitjans de comunicació, sobretot pels de la premsa i dels programes audiovisuals de caràcter econòmic, per dirigents empresarials i, naturalment, davant de tanta autoritat convençuda d'aquesta creença, per una part de la població.

D'entrada, convé introduir un polset de mètode en el debat. ¿A quina de les dues branques principals de l'economia ens referim quan parlem d'economia, a la macroeconòmica o a la microeconòmica? En el context actual de la crisi financera i econòmica d'abast mundial amb repercussions negatives en la vida de milions de persones, els comportaments i l'estructura de factors macroeconòmics com el sector financer, mercats i banca en particular, han entrat en el camp de la preocupació del gran públic, paral·lelament a les peripècies personals. En l'imaginari col·lectiu prospera el sentiment que la relació entre els efectes que es pateixen i les causes que els provoquen se situa en el funcionament esguerrat i injust del sistema financer.

Per a irritació de ls responsables i còmplices de la catàstrofe financera i de la seqüela econòmica, per fi, s'han divulgat –i els ha comprès molta gent– els grans trets del mecanisme diabòlic que ha portat de l'esclat de la bombolla immobiliària dels EUA –i el símil espanyol– a les dificultats de la banca, al joc especulatiu dels mercats, al rescat de la banca amb carretades de diner públic a cost zero o pròxim al zero, al dèficit de les hisendes públiques, al finançament del deute sobirà a preus usuraris als mercats i, tot plegat, a la recessió, a l'atur, a la retallada de programes socials, a la congelació o rebaixa de sous i pensions.

Soprèn la naturalitat amb què ara expliquen la crisi i la perversa lògica interna del sistema financer experts, ideòlegs, banquers, empresaris... I resulta inquietant la impunitat, no ja penal, que depèn de legislacions ambigües i voluntats polítiques tèbies, sinó moral, de què es beneficien els responsables de tan mala gestió dels riscos, doblada d'una cobdícia sense aturador. Tindrem el quadre desolador complet si hi afegim el xantatge a l'opinió pública que destil·len les declaracions d'alguns d'aquells responsables en el sentit que l'adopció de mesures reguladores del sistema financer, així com gravar les transaccions financeres o els beneficis de la banca, limitaria el seu marge de maniobra (i els seus beneficis) i empitjoraria la situació econòmica i generaria més atur.

Després del que ha passat i del que continua passant –Irlanda i Portugal es dessagnen per l'assetjament dels mercats–, ¿com es pot afirmar seriosament que la política ha segrestat l'economia, quan la realitat és exactament la contrària? Excloure la política, i amb ella la societat, de l'organització i govern de l'economia equival a deixar la societat inermes a les mans d'un magma descontrolat. Els especuladors, no sols els financers, també els que juguen amb els preus de les matèries primeres

(cereals, petroli, metalls...), no entraran al clos si no hi són empesos per la política.

Iorgos Papandreu, el primer ministre de Grècia, que viu el calvari d'haver de collar la població perquè els mercats no afluïxen la pressió sobre el país, ho ha expressat amb ferma claredat: “La democràcia ha caigut en un parany. La política ha de recuperar la supremacia sobre l'economia”. La tasca ingent de la recuperació de la política s'ha de començar a l'interior de cada país i transcendir-los per tendir a una governança econòmica global. I això acompanyat d'un redreçament moral i ideològic que ens porti a deseconomitzar la política, la naturalesa, la cultura, l'art...